

# Fysieke activiteit en cognitie bij jong-dementerenden.

Gepubliceerd: 24-11-2009 Laatste bijgewerkt: 06-05-2024

De huidige studie bestaat uit twee delen: Cross-sectionele onderzoek: Wat zijn de karakteristieken van het fysiek functioneren bij jong-dementerenden in vergelijking met een controlegroep? Niet alle jong-dementerenden vertonen apathie en fysieke...

|                             |                                     |
|-----------------------------|-------------------------------------|
| <b>Ethische beoordeling</b> | Goedgekeurd WMO                     |
| <b>Status</b>               | Werving gestopt                     |
| <b>Type aandoening</b>      | Dementie en amnestische stoornissen |
| <b>Onderzoekstype</b>       | Interventie onderzoek               |

## Samenvatting

### ID

NL-OMON37056

### Bron

ToetsingOnline

### Verkorte titel

Fysieke activiteit bij jong-dementerenden

## Aandoening

- Dementie en amnestische stoornissen

### Synoniemen aandoening

jong-dementerenden, preseniele dementie

### Betreft onderzoek met

Mensen

## Ondersteuning

**Primaire sponsor:** Vrije Universiteit

**Overige ondersteuning:** Roomsche Catholische Oude Armen Kantoor (RCOAK)

## Onderzoeksproduct en/of interventie

**Trefwoord:** cognitie, fysiek functioneren, fysieke activiteit, preseniele dementie, slaap-waak

ritme

## **Uitkomstmaten**

### **Primaire uitkomstmaten**

De primaire uitkomstmaten in het cross-sectionele onderzoek betreffen maten voor fysiek functioneren (vraag 1a) en maten voor globaal cognitief functioneren, mentale snelheid en executief functioneren (vraag 1b). De primaire uitkomstmaten in het interventie onderzoek betreffen globaal cognitief functioneren, mentale snelheid, instrumentele algemene dagelijkse levensverrichtingen en kwaliteit van leven.

### **Secundaire uitkomstmaten**

De secundaire uitkomstmaten betreffen maten van stemming en slaap-waak (rust-activiteits) ritme.

## **Toelichting onderzoek**

### **Achtergrond van het onderzoek**

Het ontwikkelen van dementie op middelbare leeftijd is erg ingrijpend en invaliderend voor zowel de patiënt als de familie, gezien de prominente rol van de jong-dementerende in de samenleving. Behalve kennis over cognitieve stoornissen is er momenteel weinig bekend over andere invaliderende stoornissen bij jong-dementerenden. Bepaalde kenmerken van jong-dementerenden, zoals apathie en initiatiefverlies, kunnen leiden tot motorische inactiviteit, hetgeen weer kan leiden tot motorische stoornissen. Er bestaat sterke evidentie voor een positieve associatie tussen fysieke aërobe activiteit en cognitie bij zowel mensen van middelbare leeftijd als ouderen.

### **Doel van het onderzoek**

De huidige studie bestaat uit twee delen:

Cross-sectionele onderzoek: Wat zijn de karakteristieken van het fysiek functioneren bij jong-dementerenden in vergelijking met een controlegroep? Niet alle jong-dementerenden vertonen apathie en fysieke inactiviteit. Onderzocht

zal worden of er cognitieve verschillen bestaan tussen jong-dementerenden die fysiek actief zijn en jong-dementerenden die minder fysiek actief zijn.  
Interventie onderzoek: Kan een aëroob activiteitenprogramma het progressieve beloop (wat betreft cognitie (met name executief functioneren), stemming en het slaap-waak (rust-activiteits) ritme) vertragen bij jong-dementerenden die deelnemen aan zo'n programma vergeleken met jong-dementerenden die deelnemen aan een flexibiliteitsprogramma (wat niet aëroob is)? Is een aëroob activiteitenprogramma beter in staat het progressieve beloop te vertragen wanneer het direct begeleid wordt, dan wanneer het indirect begeleid wordt?

## **Onderzoeksopzet**

Centrumgerandomiseerd interventie-onderzoek.

## **Onderzoeksproduct en/of interventie**

Jong-dementerenden die deelnemen aan het interventiedeel van de studie zullen centrumgerandomiseerd worden ingedeeld en participeren in een 3 maanden durend programma: òf het Direct Begeleide Aërobe (DBA) activiteitenprogramma (aërobe activiteiten, zoals fietsen, 3 maal per week, 60 minuten), òf het Indirect Begeleide Aërobe (IBA) activiteitenprogramma (>therapie>; stimulatie aërobe activiteiten), òf het Direct Begeleide Flexibiliteit (DBF) programma (flexibiliteitstraining en ontspanningsoefeningen).

## **Inschatting van belasting en risico**

Het risico is minimaal, er zal tijdens de interventie gewaakt worden voor vallen. De belasting kan hem zitten in de afname van het neuropsychologische / motorische onderzoek, hetgeen vermoeiend kan zijn.

## **Contactpersonen**

### **Publiek**

Vrije Universiteit

Van der Boechorststraat 1  
1081 BT Amsterdam  
NL

### **Wetenschappelijk**

Vrije Universiteit

Van der Boechorststraat 1  
1081 BT Amsterdam  
NL

## Locaties

### Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

## Deelname eisen

### Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)  
65 jaar en ouder

### Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Hoofdonderzoek:

- Diagnose preseniele dementie (start van de klachten < 66 jaar) (o.a. ziekte van Alzheimer, Vasculaire dementie, Frontotemporale dementie).
- Een relatief vroeg stadium van dementie (MMSE \* 16)
- Een mantelzorger tot de beschikking; Extensie:
- Diagnose (pre)seniele dementie of er dienen gelijksoortige verschijnselen aanwezig te zijn ten gevolge van een andere aandoening.
- De deelnemer dient in staat te zijn om te lopen of, indien de deelnemer in een rolstoel zit, dan moet hij lichamelijk actief zijn.
- Geleidelijke achteruitgang in cognitief functioneren.

### Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Hoofdonderzoek:

- Rolstoelgebondenheid
- Neurodegeneratieve aandoenen waarbij motorische stoornissen op de voorgrond staan, zoals M. Parkinson en M. Huntington.
- Cardiovasculaire problemen, zoals ernstige hartproblemen of een zeer hoge bloeddruk.
- Alcoholabuses of ander middelenmisbruik
- Trauma capitis, waarbij bewustzijnsverlies van langer dan 15 minuten is opgetreden in de

voorgeschiedenis.

- Psychiatrische aandoening in de voorgeschiedenis (major depression, bipolaire stoornis, psychose)
- Ernstige visusproblemen
- Ernstige hoorproblemen
- Slechte Nederlandse taalbeheersing; Extensie: zelfde exclusiecriteria

## Onderzoeksopzet

### Opzet

|                  |                        |
|------------------|------------------------|
| Type:            | Interventie onderzoek  |
| Onderzoeksmodel: | Parallel               |
| Toewijzing:      | Gerandomiseerd         |
| Blinding:        | Enkelblind             |
| Controle:        | Actieve controle groep |
| Doel:            | Behandeling / therapie |

### Deelname

|                         |                       |
|-------------------------|-----------------------|
| Nederland               |                       |
| Status:                 | Werving gestopt       |
| (Verwachte) startdatum: | 01-02-2010            |
| Aantal proefpersonen:   | 262                   |
| Type:                   | Werkelijke startdatum |

## Ethische beoordeling

|                     |                    |
|---------------------|--------------------|
| Goedgekeurd WMO     |                    |
| Datum:              | 24-11-2009         |
| Soort:              | Eerste indiening   |
| Toetsingscommissie: | METC Amsterdam UMC |
| Goedgekeurd WMO     |                    |
| Datum:              | 20-04-2011         |
| Soort:              | Amendement         |
| Toetsingscommissie: | METC Amsterdam UMC |

## Registraties

### Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

### Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

### In overige registers

| Register | ID             |
|----------|----------------|
| CCMO     | NL27426.029.09 |